

Titlul analizei impactului (poate conține titlul propunerii de act normativ):	Analiza de impact privind reforma asistenței sociale „Restart”
Data:	Aprilie 2023
Autoritatea administrației publice (autor):	Ministerul Muncii și Protecției Sociale
Subdiviziunea:	-
Persoana responsabilă și datele de contact:	Vasile Cușca, secretar de stat, vasile.cusca@social.gov.md

Compartimentele analizei impactului

1. Definirea problemei

a) Determinați clar și concis problema și/sau problemele care urmează să fie soluționate

Guvernul Republicii Moldova, prin Planul de acțiuni al Guvernului pentru anul 2023 aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.90/2023, și-a propus reforma Structurilor Teritoriale de Asistență Socială (STAS), inclusiv finanțarea serviciilor sociale din bugetul de stat (acțiunea 13.30). Acțiunea respectivă vine să asigure realizarea prevederilor Planului Național de Dezvoltare pentru anii 2023-2025 (Obiectivul specific 6.1. Furnizarea unui spectru relevant și de calitate de servicii de asistență socială), aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.89/2023, și a Programului de Activitate al Guvernului (cap.5, Muncă și protecție socială, alin.3), aprobat prin Hotărârea Parlamentului nr.28/2023, care țintește sporirea accesului la servicii sociale de calitate a familiilor și persoanelor aflate în dificultate prin implementarea Reformei Sistemului de Asistență Socială.

Ținând cont de prevederile Hotărârii Guvernului nr.149/2021, dezvoltarea politicilor în domeniul protecției sociale este unul din domeniile de activitate ale Ministerului Muncii și Protecției Sociale (MMPS) (art.6, al.2). Prin urmare, ministerul urmează să realizeze acțiunea 13.30, inclusiv elaborarea analizei impactului reformei STAS, ca parte integrantă a reformei de ansamblu a sistemului de asistență socială.

b) Descrieți problema, persoanele/entitățile afectate și cele care contribuie la apariția problemei, cu justificarea necesității schimbării situației curente și viitoare, în baza dovezilor și datelor colectate și examinate

Necesitatea reformării STAS este determinată de interesul Guvernului Republicii Moldova de a spori accesul populației la prestații și servicii sociale de calitate, în special a familiilor și persoanelor aflate în dificultate.

Sistemul public de asistență socială, componentă a sistemului protecției sociale, este reglementat de MMPS și implementat de Agenția Națională Asistență Socială (ANAS) din subordinea MMPS și STAS din subordinea autorităților publice locale de nivelul al doilea (APL II) (raioane, municipiile Chișinău și Bălți, UTA Găgăuzia).

Deși în ultimii trei ani ponderea cheltuielilor pentru protecție socială a crescut în structura Bugetului Public Național (BPN) de la aproximativ 36% în 2021 la aproximativ 39% în 2023, această creștere s-a datorat exclusiv compensațiilor pentru creșterea prețurilor la energie, asigurate din Fondul de Reducere a Vulnerabilității Energetice. Bugetul asistenței sociale, în accepțiunea explicată mai sus, a crescut de la 2,9 miliarde de lei în 2021 la 3,7 miliarde de lei în 2023, această creștere de 26% fiind mult mai lentă decât creșterea BPN, care a fost de 45% în aceeași perioadă. În rezultat, ponderea asistenței sociale în BPN a scăzut de la 3,6% în 2021 la 3,1% în 2023.

Sistemul de asistență socială a traversat astfel o perioadă de relativă stagnare. În contextul actual, asistența socială reprezintă un domeniu prioritar de intervenție al statului pentru atenuarea efectelor inflației, reducerea riscurilor sociale și menținerea păcii sociale. Dispunând de resurse limitate, guvernarea sistemului asistenței sociale trebuie îmbunătățită pentru a spori accesul populației la prestații și servicii sociale de calitate.

Deși rata sărăciei absolute în Republica Moldova este de 24,5%, doar 2,8% din populație beneficiază de ajutor social și doar 11,7% de ajutor pentru perioada rece a anului (APRA). Indemnizația pentru copii și ajutorul social contribuie cu doar 4,1 puncte procentuale la reducerea sărăciei gospodăriilor cu copii. Discrepanțele între unitățile administrativ-teritoriale de nivelul al doilea (UAT II) în ce privește beneficiarii de ajutor social și APRA – ambele implementate de direcțiile raionale și municipale de asistență socială – sunt semnificative.

Inegalitățile în domeniul asistenței sociale nu se limitează la ajutorul social și APRA. Penuria de servicii sociale în unele UAT II privează populația vulnerabilă de asistență și suport, grupurile cele mai afectate fiind copiii, persoanele cu dizabilități și persoanele vârstnice.

Serviciile sociale incluse în Pachetul minim de servicii sociale (asistența personală, sprijinul familial și suportul monetar) nu acoperă cererile din partea populației. De exemplu, doar 2/3

din cererile de acordare a asistenței personale sunt satisfăcute, ponderea persoanelor cu dizabilități severe ce beneficiază de asistenți personali variind semnificativ de la raion la raion. De asemenea, lipsa serviciilor sociale comunitare pentru copii constituie o problemă în prevenirea riscurilor de bunăstare a acestora. Numărul copiilor aflați în situație de risc a crescut substanțial în ultimii ani, de la 3.743 de cazuri în 2017 la 13.231 de cazuri în 2022. Deși Legea nr.140/2023 cu privire la protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți prevede angajarea de către autoritatea publică locală de nivelul întâi (APL I) a specialistului în protecția drepturilor copilului pentru îndeplinirea atribuțiilor autorității tutelare locale reprezentată de primar, doar în 30 de primării acesta a fost angajat. În celelalte cazuri, atribuțiile sunt delegate asistentului social comunitar care nu poate acorda toate tipurile de asistență necesare prevenirii situațiilor de risc și separării copiilor din cauza volumului mare de lucru pe alte componente. La nivelul APL I sunt angajați doar 56 de specialiști în protecția drepturilor copilului care colaborează cu asistentul social comunitar în planificarea și acordarea asistenței sociale copiilor. Numărul mic de specialiști angajați de primării afectează calitatea serviciilor sociale acordate copiilor.

Persoanele vârstnice nu au acces la suficiente servicii sociale, APL II dispunând de puține servicii de zi și servicii comunitare, precum cantine de ajutor social sau servicii de igienă personală (spălătorie socială, duș social). Serviciile sociale existente la nivel comunitar nu corespund standardelor de calitate sau sunt prestate ocazional, lipsind persoanele vârstnice de suportul minim necesar. Singurătatea și nivelul de trai scăzut al vârstnicilor, în special din mediul rural, constituie cauze ale tulburărilor mintale și excluziunii sociale. În același timp, la nivel național nu sunt dezvoltate centre multi-funcționale pentru persoanele în vârstă, care să pună accent inclusiv pe activizarea acestora.

Eficiența acțiunilor și măsurilor de asistență socială sunt influențate și de slaba motivare a personalului antrenat în prestarea serviciilor, înregistrându-se o fluctuație sporită pe fundalul unui nivel de salarizare neatractiv, lipsei unor mecanisme motivaționale, desfășurării sporadice și neorganizate a formărilor continue, neracordării mecanismului de evaluare a performanței la dezvoltarea carierei profesionale și creșterea salarială. În anul 2022, MMPS a semnat un memorandum de cooperare cu patru instituții de învățământ superior în vederea dezvoltării programelor de formare continuă și a cercetării în domeniu.

În continuare este necesară consolidarea sistemului de asistență socială pentru a asigura un răspuns adecvat la nevoile persoanelor aflate în situație de dificultate. În acest context, identificarea opțiunii care va asigura realizarea sarcinilor asumate de către Guvernul Republicii Moldova de creare a unui sistem de asistență socială echitabil, eficient și bine organizat va contribui și la realizarea angajamentelor internaționale asumate de țara noastră în contextul:

- Agendei de Dezvoltare Durabilă 2030

- Acordului de Asociere Republica Moldova – Uniunea Europeană
- Statutului de țară-candidat pentru aderare la Uniunea Europeană
- Convențiilor ONU și altor convenții internaționale ratificate de Republica Moldova

c) Expuneți clar cauzele care au dus la apariția problemei

Cauzele care au determinat apariția problemei - acces limitat al populației la asistență socială - sunt numeroase și complexe, astfel:

1. Țintirea neunitară și incompletă a populației eligibile pentru prestații sociale

- Sistem fragmentat de prestații de asistență socială acordate de mai multe instituții, ce creează confuzii asupra ajutoarelor oferite de stat și scopului acestora;
- Lipsa unei metodologii clare de stabilire și acordare în mod uniform a dreptului la prestații sociale pentru diferite categorii de populație;
- Neracordarea cadrului normativ cu privire la modul de stabilire și acordare a unor prestații sociale la modul de finanțare al unor tipuri de servicii sociale;
- Imposibilitatea ajustării automate a unor prestații la rata inflației datorită stipulării acestora ca sume fixe în actele normative.

2. Capacitate limitată a APL II de racordare a nevoilor populației la resursele necesare și de aliniere a strategiilor locale la politicile naționale în domeniul asistenței sociale

- Abordare neuniformă a evaluării necesităților și planificării serviciilor sociale la nivel raional/municipal ce conduce la dezvoltarea arbitrară a serviciilor sociale;
- Proces de planificare bugetară ce nu asigură respectarea angajamentelor UAT II;
- Cunoștințe și abilități reduse la nivel raional/municipal de analiză a datelor referitoare la accesul populației la prestații și servicii sociale, și luare de decizii bazate pe evidențe.

3. Ambiguitate în interpretarea cadrului legal și în delimitarea competențelor în domeniul asistenței sociale între autoritățile administrației publice în contextul descentralizării

- Dublarea unor competențe în paralel cu altele care nu sunt exercitate de nici o autoritate;
- Realizarea de către STAS în proporție de 90% a funcțiilor specifice unei instituții deconcentrate a autorității administrației publice centrale decât a celor unei instituții cu funcții descentralizate;
- Referirea către APL I sau MMPS a problemelor ce țin de accesul limitat al populației la servicii sociale de calitate, deși această competență este delegată către APL II;
- Lipsa de pârghii a STAS și MMPS de a influența deciziile la nivel raional/municipal;

- Bariere administrative în valorificarea resurselor financiare transferate de către MMPS pentru achitarea prestațiilor sau co-finanțarea serviciilor sociale.

4. Incapacitatea mecanismului actual de finanțare al serviciilor sociale de a stimula calitatea și performanța în sistemul de asistență socială

- Lipsa unei metodologii unitare de costificare a serviciilor sociale și a unui proces standardizat de evaluare a calității;
- Lipsa practicii de utilizare a analizelor de cost-eficiență, cost-eficacitate și impact asupra calității vieții beneficiarilor de servicii sociale în procesul de monitorizare și evaluare a serviciilor sociale;
- Capacitate limitată a UAT II de bugetare bazată pe performanță și evaluare a eficienței utilizării resurselor financiare.

5. Lipsa unei abordări strategice a planificării și dezvoltării resurselor umane în domeniul asistenței sociale

- Lipsa unui cadru de management al performanței;
- Abordare neuniformă în stabilirea necesarului de personal (administrativ și la nivel de serviciu);
- Lipsa unui plan național de formare a personalului și mecanism de colaborare cu instituțiile de învățământ;
- Deconectarea evaluării performanței personalului de salarizare, promovare și dezvoltare profesională;
- Lipsa de resurse pentru formare și dezvoltare profesională alocate în bugetul UAT II.

6. Lipsa unui sistem informațional integrat în domeniul asistenței sociale care să includă informații despre accesul la prestații și servicii sociale în profil teritorial și care să sprijine procesul decizional

- Dezvoltarea fragmentată a sistemelor informaționale în domeniul asistenței sociale în absența unei strategii de guvernanță a eco-sistemului informațional gestionat de MMPS;
- Absența unor instrumente automatizate de colectare, management și analiză a datelor în domeniul serviciilor sociale care să faciliteze monitorizarea și luarea deciziilor de dezvoltare și finanțare a serviciilor sociale în teritoriu.

d) Descrieți cum a evoluat problema și cum va evolua fără o intervenție

La etapa actuală de dezvoltare, serviciile sociale acoperă o parte restrânsă a protecției sociale, reprezentând mai puțin de 40% din bugetul sistemului de asistență socială și mai puțin de 4% din sistemul de protecție socială. Astfel, în anul 2021, din bugetul total de 29,3 miliarde lei alocat protecției sociale, doar 1,2 miliarde lei au finanțat serviciile sociale. Astfel, au fost alocate 320 milioane lei pentru serviciile sociale cu specializare înaltă implementate de ANAS, 102 milioane lei pentru asistența socială comunitară (salariile celor

circa 1.160 de asistenți sociali comunitari) și 770 milioane lei pentru celelalte servicii sociale implementate de STAS. Pentru comparație, prestațiile de asistență socială implementate de sistemul de asistență socială au reprezentat în același an 1,5 miliarde lei, repartizate prin programele de ajutor social și APRA – 1,24 miliarde lei, și prin alte prestații - 360 milioane lei.

STAS întâmpină probleme în implementarea politicilor naționale din multiple cauze: lipsa resurselor financiare proprii la nivel de APL II, deficitul de resurse pentru dezvoltarea serviciilor sociale noi, probleme de evaluare a necesităților și planificare pentru finanțarea serviciilor existente, rigiditatea consiliilor raionale/municipale, cunoștințe și abilități reduse de analiză a datelor și luare de decizii bazate pe evidențe, lipsa unei comunicări continue și eficiente cu MMPS, lipsa coordonării între STAS în domeniul dezvoltării serviciilor sociale și altele. Interpretarea diferită a cadrului legal și a competențelor în domeniul asistenței sociale între autoritățile administrației publice, precum și managementul deficitar al calității serviciilor prestate populației au amplificat problemele. În consecință, asistența socială s-a dezvoltat neuniform pe teritoriul Republicii Moldova, afectând accesul populației vulnerabile la servicii de asistență socială și calitatea acestora. Politicile naționale sunt, de asemenea, implementate neuniform. De exemplu, în anul 2021, la serviciul de asistență personală, finanțat mai mult decât alte servicii sociale, aveau acces circa 37% din persoanele cu dizabilități severe în raionul Nisporeni comparativ cu 7% la Bălți și 11% la Briceni.

Accesul limitat al populației la sistemul de asistență socială este cauzat și de caracterul neclar al ierarhiei îndeplinirii competențelor autorităților administrației publice. Ambiguitatea cadrului legal privind determinarea și repartizarea competențelor în domeniul serviciilor sociale, precum și lipsa delimitărilor clare între responsabilitățile APL I și II privind dezvoltarea și gestionarea serviciilor sociale în contextul descentralizării, reprezintă piedici în calea dezvoltării serviciilor sociale de calitate. APL II nu pot face față politicii de descentralizare administrativă și financiară în ce privește dezvoltarea și gestionarea serviciilor sociale. În majoritatea cazurilor, domeniul serviciilor sociale nu constituie o prioritate pentru consiliile raionale/municipale, iar STAS nu au putere de decizie în procesul de planificare bugetară. În practică, pentru implementarea politicilor în domeniul asistenței sociale, consiliile raionale/municipale se bazează în cea mai mare parte pe resursele financiare primite de la bugetul de stat, sub forma transferurilor cu destinație specială (TDS) și a transferurilor cu destinație generală (TDG), și într-o măsură mai mică pe resursele provenite din proiectele finanțate din surse externe. În cele mai multe cazuri, APL II alocă resurse din TDG primite doar pentru finanțarea serviciilor sociale existente, astfel că dezvoltarea serviciilor noi sau extinderea serviciilor pentru care există cerere neacoperită este foarte limitată. În practică, majoritatea serviciilor nou apărute în ultimii ani se datorează finanțării extrabugetare, contribuțiile APL II fiind minime sau inexistente.

Una dintre cele mai stringente probleme în domeniul finanțării asistenței sociale vizează finanțarea Pachetului minim de servicii sociale, și în special a serviciului de asistență personală și a serviciului de sprijin pentru familiile cu copii. În ultimii ani, aceste servicii au fost finanțate din bugetele locale (din TDG în cazul raioanelor) și din transferurile primite din Fondul de susținere socială a populației (FSP). Deși numărul de beneficiari a crescut în fiecare an, finanțarea acestora a fost foarte problematică: pe de o parte, încasările în FSP au fost instabile din cauza pandemiei și altor crize care au dus la sistarea traficului aerian (principala sursă de finanțare a FSP fiind taxa aeroportuară) și a modificărilor fiscale (înlăturarea taxei pe telefonie mobilă); pe de altă parte, de fiecare dată când s-au identificat surse suplimentare de finanțare pentru aceste servicii la nivel național, autoritățile locale au micșorat finanțarea din bugetele locale. În contextul creșterii cererii pentru asistență personală și a instabilității finanțării din FSP, celelalte două servicii din pachetul minim – sprijinul pentru familiile cu copii și suportul monetar – nu au beneficiat de finanțare o perioadă îndelungată în anii 2021-2022. De asemenea, mecanismul actual de finanțare a asistenței sociale nu ține cont de calitatea serviciilor sociale, iar în procesul de monitorizare și evaluare a acestora nu se efectuează analiza cost-eficiență și cost-impact asupra calității vieții beneficiarului. Costurile unor servicii similare variază mult în funcție de unitatea administrativ-teritorială, aceste diferențe afectând calitatea asistenței primite de beneficiari. Lipsa unei metodologii unice de costificare a serviciilor sociale creează impedimente în procesul de evaluare obiectivă a calității acestora.

Nomenclatorul serviciilor sociale nu a fost actualizat din anul 2011, iar clasificarea în servicii sociale primare, specializate și cu specializare înaltă nu exprimă nici natura acestora, nici paradigma de dezvoltare și finanțare. Acest lucru împiedică elaborarea cadrului metodologic pentru dezvoltarea serviciilor sociale, inclusiv a regulamentelor-cadru de funcționare, standardelor minime de calitate, condițiilor de acreditare și finanțare sau co-finanțare de la bugetul de stat și standardelor de cost.

Salarizarea angajaților din domeniul asistenței sociale nu este motivantă și nu corespunde nivelului de implicare și intensitate a muncii, ceea ce afectează calitatea serviciilor prestate. Salariile medii brute plătite salariaților din domeniul asistenței sociale sunt printre cele mai mici din sectorul bugetar: cu 30% mai mici decât cele ale angajaților cu funcții de secretariat sau ale șoferilor și de două ori mai mici decât cele din sănătate, psihologie sau educație. Salariul mediu în sistemul de asistență socială este cu doar 18% mai mare decât salariul lucrătorilor necalificați.

Lipsa unui mecanism de formare și dezvoltare a resurselor umane în domeniul asistenței sociale constituie un impediment pentru îmbunătățirea sistemului de salarizare, de care depinde în mare măsură și calitatea serviciilor sociale prestate populației. Cu excepția diferenței dintre salarizarea personalului cu studii superioare și a celui cu studii profesional-tehnice, astăzi nu există o corelare între remunerare și nivelul de calificare profesională în

domeniul asistenței sociale. În consecință, sistemul este afectat de un deficit de resurse umane calificate. Mai puțin de o treime din asistenții sociali comunitari au studii superioare. Printre angajații serviciilor sociale, doar 19% au studii superioare, 32% au studii profesional-tehnice, 11% au studii liceale, iar 38% au doar studii gimnaziale. Doar aproximativ 40% din angajați au formare profesională în domeniul asistenței sociale/domenii conexe sau au beneficiat de instruire inițială și continuă în domeniul serviciilor sociale în care sunt angajați.

Actualmente, asistentul social comunitar oferă servicii directe unui număr de 6-10 persoane/zi, este implicat în implementarea a 7 mecanisme de cooperare intersectorială și îndeplinește atribuții în exercitarea funcțiilor de autoritate tutelară locală care „de jure” sunt în responsabilitatea primarului. Din cauza salariilor mici, fluctuația în rândul asistenților sociali comunitari este de peste 20% în unele raioane. Nivelul scăzut de salarizare și oportunitățile modeste de promovare în carieră și dezvoltare profesională afectează în mare parte nivelul de bunăstare a femeilor, ce dețin o pondere de peste 90% din angajații sistemului de asistență socială.

La moment, există Sistemul informațional automatizat în domeniul asistenței sociale (SIAAS) care include date și informații despre beneficiarii de ajutor social. Sistemul informațional servicii sociale (aid.md) și cel din domeniul protecției copilului (SIPC) sunt în curs de dezvoltare. Până la funcționarea deplină a acestora, datele se colectează pe suport de hârtie, la telefon sau prin intermediul fișierelor de tip Word sau Excel, ceea ce conduce la probleme în asigurarea calității datelor, dificultăți în prelucrarea, analiza, raportarea și diseminarea datelor, precum și provocări în luarea deciziilor bazate pe dovezi și la timp. Bazele de date existente, metodele și tehnologiile colectării și prelucrării informațiilor se bazează pe soluții temporare dispersate, respectiv nu sunt integrate într-un sistem unitar și nu dispun de o structură informațională logic coerentă. Lipsa datelor împiedică dezvoltarea uniformă a serviciilor sociale în profil teritorial și asigurarea accesului echitabil al persoanelor defavorizate la prestații și servicii, inclusiv în perioadele de criză.

Fără o intervenție promptă, se va perpetua situația actuală de dezvoltare neuniformă a serviciilor sociale în profil teritorial, demotivare a resurselor umane, cu performanțe profesionale scăzute, fragmentare a sistemului de formare profesională continuă, acces inechitabil la servicii și măsuri de asistență socială, conducând la un răspuns întârziat și neadecvat al sistemului la nevoile persoanelor aflate în dificultate.

e) Descrieți cadrul juridic actual aplicabil raporturilor analizate și identificați carențele prevederilor normative în vigoare, identificați documentele de politici și reglementările existente care condiționează intervenția statului

Prevederile cadrului juridic actual și temeiul legal pentru reforma planificată derivă din Hotărârea Guvernului nr.90/2023 cu privire la aprobarea Planului de acțiuni al Guvernului

pentru anul 2023 (acțiunea 13.30) și Hotărârea Guvernului nr.89/2023 privind aprobarea Planului Național de Dezvoltare pentru anii 2023-2025 (Obiectiv specific 6.1. Furnizarea unui spectru de calitate și relevant de servicii de asistență socială).

De asemenea, Legea nr.136/2017 cu privire la Guvern stabilește la art.7 împuternicirile Guvernului de a constitui, reorganiza și dizolva structurile organizaționale din sfera de competență a ministerelor și a altor autorități administrative subordonate (litera e) și de a stabili modul de organizare și funcționare, domeniile de activitate, structura și efectivul-limită al ministerelor și altor autorități administrative centrale din subordine (litera b).

Hotărârea Guvernului nr.149/2021 cu privire la organizarea și funcționarea Ministerului Muncii și Protecției Sociale reglementează în Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea Ministerului Muncii și Protecției Sociale (Anexa nr.1), la art.6, domeniile de activitate ale ministerului, inclusiv dezvoltarea politicilor în domeniul protecției sociale (al.2).

Implementarea reformei necesită amendarea următoarelor acte normative:

- Legea cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală nr.1585/1998
- Legea exproprierii pentru cauză de utilitate publică nr. 488/1999
- Codul Familiei nr. 1316/2000
- Legea fondului de susținere a populației nr.827/2000
- Legea cu privire la protecția socială suplimentară a unor categorii de populație nr.121/2001
- Legea cu privire la veterani nr.190/2003
- Legea privind finanțele publice locale nr. 397/2003
- Legea asistenței sociale nr. 547/2003
- Legea privind prevenirea și combaterea traficului de ființe umane nr. 241/2005
- Legea cu privire la asigurarea egalității de șanse între femei și bărbați nr. 5/2006
- Legea privind descentralizarea administrativă autorităților publice locale nr. 435/2006
- Legea privind administrația publică locală nr. 436/2006
- Legea cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie nr. 45/2007
- Legea cu privire la serviciile sociale nr. 123/2010
- Legea privind regimul juridic al adopției nr. 99/2010
- Legea privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități nr. 60/2012
- Legea privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți nr. 140/2013
- Legea cu privire la reabilitarea victimelor infracțiunilor nr. 137/2016

- Legea privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar nr.270/2018.

Modificările care urmează a fi operate, au ca scop reglementarea noii modalități de organizare și funcționare a sistemului de asistență socială (inclusiv a atribuțiilor MMPS și ATAS), salarizării și formării continue a personalului.

Urmare a aprobării proiectului de lege care reglementează reforma, MMPS va propune spre aprobare Guvernului setul de hotărâri de Guvern pentru punerea în aplicare a prevederilor legale și va asigura implementarea acestora.

2. Stabilirea obiectivelor

a) Expuneți obiectivele (care trebuie să fie legate direct de problemă și cauzele acesteia, formulate cuantificat, măsurabil, fixat în timp și realist)

Obiectivul la nivel de impact al reformei sistemului de asistență socială, planificată pentru perioada 2023-2026, este promovarea și respectarea dreptului la protecție și asistență socială a populației vulnerabile din Republica Moldova, conform standardelor internaționale din domeniul drepturilor omului.

Pe termen lung, reforma va contribui la atingerea către anul 2026 a următoarelor obiective:

- Îmbunătățirea accesului populației vulnerabile la servicii sociale de bază și diminuarea ratei sărăciei absolute cu 4,5 puncte procentuale
- Asigurarea conformității a cel puțin 70% din serviciile sociale cu standardele minime de calitate și a unui răspuns adecvat la necesitățile populației
- Asigurarea sistemului de asistență socială cu resurse umane suficiente, motivate și capabile să ofere populației prestații și servicii sociale de calitate
- Digitalizarea sistemului de asistență socială.

Conceptul reformei sistemului de asistență socială este prezentat detaliat în Anexa nr.2.

3. Identificarea opțiunilor

a) Expuneți succint opțiunea „a nu face nimic”, care presupune lipsa de intervenție

Opțiunea de „a nu face nimic” constă în menținerea situației actuale, adică perpetuarea situației în care există o dezvoltare neuniformă a serviciilor sociale în profil teritorial, personal slab motivat, cu performanțe profesionale scăzute, un sistem fragmentar de formare profesională continuă și un acces inechitabil la servicii și măsuri de asistență

socială, ceea ce conduce la un răspuns inadecvat și întârziat la nevoile persoanelor aflate în dificultate.

b) Expuneți principalele prevederi ale proiectului, cu impact, explicând cum acestea ținesc cauzele problemei, cu indicarea noutăților și întregului spectru de soluții/drepturi/obligații ce se dorește să fie aprobate

Principalele prevederi ale proiectului sunt prezentate în Tabel comparativ al proiectului de lege privind reforma asistenței sociale „Restart”.

c) Expuneți opțiunile alternative analizate sau explicați motivul de ce acestea nu au fost luate în considerare

Nu există opțiuni alternative.

4. Analiza impacturilor opțiunilor

a) Expuneți efectele negative și pozitive ale stării actuale și evoluția acestora în viitor, care vor sta la baza calculării impacturilor opțiunii recomandate

Efecte negative:

- populația vulnerabilă nu are acces la servicii sociale de calitate, acestea neacoperind în mod corespunzător necesitățile;
- prestațiile de asistență socială au o contribuție limitată la combaterea sărăciei;
- riscurile de bunăstare ale copiilor sunt în creștere în lipsa unor servicii sociale comunitare adecvate;
- persoanele vârstnice nu beneficiază de suportul minim necesar, singurătatea și nivelul de trai scăzut conducând la tulburări mintale și excluziune socială;
- persoanele cu dizabilități severe beneficiază inegal de asistență personală, accesul variind semnificativ de la raion la raion;
- calitatea serviciilor sociale prestate populației este redusă datorită finanțării deficitare, fluctuației ridicate de personal și nivelului insuficient de profesionalizare a resurselor umane din sistem.

În cadrul analizei nu au fost identificate efecte pozitive ale menținerii stării actuale.

b¹) Pentru opțiunea recomandată, identificați impacturile completând tabelul din anexa la prezentul formular. Descrieți pe larg impacturile sub formă de costuri sau beneficii, inclusiv părțile interesate care ar putea fi afectate pozitiv și negativ de acestea

Impacturile sunt prezentate în Anexa nr.1.

Beneficii

Cele mai importante beneficii ale reformei constau în atingerea următoarelor rezultate până în anul 2026, având un efect de durată, astfel:

Rezultat 1. Populația vulnerabilă are acces crescut la servicii și prestații sociale

Reforma urmărește să îmbunătățească accesul populației vulnerabile la servicii sociale de bază pentru care există cerere sau nevoi neacoperite, de exemplu sprijin pentru familii cu copii, asistență parentală profesionistă, asistență personală, echipă mobilă, locuință protejată, îngrijire la domiciliu. În acest scop, se vor înființa Agenții Teritoriale de Asistență Socială (ATAS) care să implementeze unitar politicile de asistență socială ale statului în teritoriu, precum și un mecanism de finanțare care să asigure realizarea planurilor de investiții în serviciile sociale și bugetare bazată pe performanță. Fiecare ATAS va subordona direcțiile de asistență socială (STAS) din 3-4 raioane ale circumscripției arondate, care vor fi reorganizate.

Acest rezultat presupune, de asemenea, că sistemul de prestații sociale să fie consolidat și mai eficient ancorat la necesitățile grupurilor vulnerabile, astfel încât să contribuie la reducerea ratei sărăciei absolute de la 24,5% în anul 2021 la 20% în anul 2026. Toate tipurile de prestații sociale (alocație, indemnizație, compensație, ajutor material, ajutor social) vor fi consolidate în funcție de statutul persoanei (de ex. copil orfan, persoană cu dizabilități, veteran, etc.) sau venitul familiei. Va fi modificat modul de stabilire a cuantumului prestațiilor sociale pentru a putea fi ajustat la rata inflației. Capacitățile echipei Inspectoratului Social de Stat vor fi consolidate astfel încât să dispună de resurse și pârghii în vederea combaterii fraudei în acordarea prestațiilor sociale. Va fi elaborat și promovat un mecanism de depunere a sesizărilor din partea cetățenilor privind raportarea unor cazuri de presupuse fraude în procesul de acordare a prestațiilor sociale.

Rezultat 2. Serviciile sociale corespund standardelor minime de calitate și răspund adecvat necesităților populației

Se vor elabora și aproba standarde minime de calitate și standarde de cost pentru toate serviciile sociale care să ghideze ajustarea acestora și bugetarea lor în consecință. Se preconizează că până în anul 2026 cel puțin 70% din serviciile sociale să corespundă standardelor minime de calitate și să răspundă nevoilor actuale ale populației.

MMPS va cartografia serviciile sociale existente de pe tot teritoriul Republicii Moldova și va analiza nivelul de acreditare al acestora, precum și cauzele neacreditării, oferind asistență tehnică prin intermediul ATAS în asigurarea conformității serviciilor cu standardele minime de calitate. Regulamentele de organizare și funcționare a serviciilor sociale și Standardele minime de calitate învechite vor fi modificate pentru a corespunde situației actuale. Se va institui un mecanism de management al calității la nivelul MMPS și ATAS care să faciliteze monitorizarea și evaluarea regulată a calității serviciilor sociale centrate pe nevoi și drepturi. Angajații ATAS vor beneficia de instruire și mentorat în monitorizare

și evaluare, asigurarea calității, evaluarea nevoilor populației vulnerabile, dezvoltarea de servicii bazată pe evidențe și drepturi. Se vor implementa proceduri de depunere a reclamațiilor/plângerilor privind accesul și calitatea serviciilor sociale, precum și de feedback.

Rezultat 3. Sistemul de asistență socială dispune de resurse umane suficiente, motivate și capabile să ofere prestații populației eligibile și servicii sociale de calitate

În cadrul MMPS și ATAS se va implementa un Cadru de Management al Performanței bazat pe rezultate, care va sta ulterior la baza ajustării mecanismului de salarizare astfel încât acesta să atragă resurse umane calificate în sistem și să reducă fluctuația de personal sub 10% în toate UAT II. Noua metodologie de salarizare va rezulta în creșterea claselor de salarizare și adăugarea sporurilor pentru formare profesională continuă. Obiectivul este apropierea salarizării în sistemul de asistență socială de nivelul de salarizare din sistemul educațional.

Un rol fundamental în atingerea acestui rezultat îi va reveni implementării unui Plan comprehensiv de Dezvoltare a Resurselor Umane pe cinci componente: asigurarea de personal suficient (planificare pe bază de standarde de personal, recrutare și selecție); salarizare adecvată; dezvoltarea profesională (analiza nevoilor, pachete de formare/mentorat); evaluarea performanțelor; motivare și retenție. Formarea inițială și continuă a personalului va sta în centrul politicilor de dezvoltare a resurselor umane din sistem prin asigurarea accesului la programe acreditate pentru cel puțin 80% dintre angajații sistemului de asistență socială. În cadrul reformei, funcția de coordonare a formării personalului din domeniul asistență socială va fi transferată de la ANAS către MMPS, care va colabora cu instituțiile de învățământ și organizațiile societății civile prestatoare de servicii de instruire în scopul definitivării și aprobării metodologiei de organizare a procesului de formare profesională inițială și continuă. Evaluarea performanței va fi strâns corelată cu salarizarea, promovarea în carieră și dezvoltarea profesională.

Rezultat 4. Sistemul de asistență socială este digitalizat pentru eficiență și reducerea fraudei

Sistemul de guvernare în domeniul asistenței sociale depinde foarte mult de digitalizarea proceselor și datelor în domeniul asistenței sociale. Realizarea și implementarea unui sistem informațional de generație nouă va contribui la eficientizarea proceselor de lucru și îmbunătățirea calității serviciilor sociale, precum și la combaterea fraudei. Un asemenea sistem va reduce numărul de erori produse la înregistrarea datelor și va minimiza timpul necesar pentru transmiterea datelor de către toate structurile de asistență socială în sistem. Datele standardizate, coerente și exacte vor permite MMPS și altor decidenți să ia decizii bazate pe evidențe, să vizualizeze și să analizeze situația populației defavorizate în timp real, reducând timpul necesar pentru a întreprinde acțiuni corective.

Primul pas va consta în auditarea sistemelor informaționale actuale din punct de vedere al respectării cadrului normativ, tehnologiilor pe care se bazează, interoperabilității și resurselor umane. Ulterior, aceste sisteme se vor unifica pe o platformă unică de acces și de analiză a datelor în baza unei strategii de guvernanta a eco-sistemului. Pașii următori vor include dezvoltarea unui registru informațional pentru serviciile și prestațiile sociale implementate de ATAS și structurile teritoriale, modernizarea SIAAS, dezvoltarea platformei unice de acces la ajutoare sociale și compensații pentru cetățeni ajutor.gov.md și implementarea unui registru unic al beneficiarilor de asistență socială.

Costurile estimate de implementare a reformei sunt prezentate în Anexa nr.4.

b²) Pentru opțiunile alternative analizate, identificați impacturile completând tabelul din anexa la prezentul formular. Descrieți pe larg impacturile sub formă de costuri sau beneficii, inclusiv părțile interesate care ar putea fi afectate pozitiv și negativ de acestea

Nu există opțiune alternativă.

c) Pentru opțiunile analizate, expuneți cele mai relevante/iminente riscuri care pot duce la eșecul intervenției și/sau schimba substanțial valoarea beneficiilor și costurilor estimate și prezentați presupuneri privind gradul de conformare cu prevederile proiectului a celor vizați în acesta

Riscurile ce pot conduce la eșecul intervenției se referă la următoarele aspecte:

- Reticența factorului politic de la nivel local în implementarea măsurilor de reformă și acceptarea noii modalități de organizare și finanțare a sistemului de asistență socială
- Neacceptarea de către personalul angajat în sistemul de asistență socială la nivel local de a activa în noua structură regională și în noile condiții de organizare a raporturilor de muncă
- Insuficiența resurselor financiare pentru susținerea tuturor măsurilor de reformă

Pentru diminuarea riscurilor expuse mai sus, MMPS, în parteneriat cu autoritățile și instituțiile publice relevante, va organiza consultări publice pentru explicarea beneficiilor reformei, va eficientiza utilizarea fondurilor bugetare alocate și va atrage resurse financiare suplimentare de la donatorii internaționali.

d) Dacă este cazul, pentru opțiunea recomandată expuneți costurile de conformare pentru întreprinderi, dacă există impact disproporționat care poate distorsiona concurența și ce impact are opțiunea asupra întreprinderilor mici și mijlocii. Se explică dacă sunt propuse măsuri de diminuare a acestor impacturi

Nu este cazul. Analiza de impact în cauză nu este o analiză care se referă la reglementarea activității de întreprinzător.

Concluzie

e) Argumentați selectarea unei opțiuni, în baza atingerii obiectivelor, beneficiilor și costurilor, precum și a asigurării celui mai mic impact negativ asupra celor afectați

În vederea asigurării unui acces echitabil al populației vulnerabile la servicii de calitate și prestații de asistență socială, este nevoie ca reforma sistemului de asistență socială să se desfășoare în perioada 2023-2026. Implementarea acesteia va conduce la îmbunătățirea accesului populației vulnerabile la servicii și diminuarea ratei sărăciei absolute de la 24,5% la 20%, respectarea standardelor minime de calitate în dezvoltarea și prestarea a cel puțin 70% din serviciile sociale astfel încât să răspundă adecvat necesităților populației, diminuarea fluctuației de personal sub 10%, asigurarea accesului a cel puțin 80% din personal la programe de formare continuă acreditate, motivarea salarială a resurselor umane din sistem, implementarea unui cadru de management al performanței, eficientizarea și reducerea fraudei în alocarea prestațiilor de asistență socială prin eficientizarea activității Inspectoratului Social de Stat și digitalizarea sistemului de asistență socială.

5. Implementarea și monitorizarea

a) Descrieți cum va fi organizată implementarea opțiunii recomandate, ce cadru juridic necesită a fi modificat și/sau elaborat și aprobat, ce schimbări instituționale sunt necesare

Responsabilitatea în implementarea reformei îi revine MMPS direct și prin intermediul instituțiilor din subordine. În vederea elaborării conceptului reformei și a planului operațional de implementare a acesteia, în cadrul MMPS a fost creată o echipă de suport cu sprijinul partenerilor de dezvoltare.

Cadrul juridic care urmează a fi modificat este următorul:

- Legea nr.488/1999 a exproprierii pentru cauză de utilitate publică
- Legea nr.489/1999 privind sistemul public de asigurări sociale
- Legea nr.827/2000 a fondului de susținere a populației
- Codul Familiei nr.1316/2000
- Legea nr.547/2003 a asistenței sociale
- Legea privind finanțele publice locale nr. 397/2003
- Legea nr.241/2005 privind prevenirea și combaterea traficului de ființe umane
- Legea nr.436/2006 privind administrația publică locală
- Legea nr.435/2006 privind descentralizarea administrativă
- Legea nr.5/2006 cu privire la asigurarea egalității de șanse între femei și bărbați
- Legea nr.45/2007 cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie
- Legea nr.123/2010 cu privire la serviciile sociale
- Legea nr.99/2010 privind regimul juridic al adopției

- Legea nr.60/2012 privind incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități
- Legea nr.140/2013 privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți
- Legea nr.137/2016 cu privire la reabilitarea victimelor infracțiunilor
- Legea nr.270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar
- Hotărârea Guvernului cu privire la aprobarea Structurii Sistemului Informațional Automatizat „Asistența Socială”, nr. 1356/2008
- Hotărârea Guvernului nr. 802/2011 cu privire la instituirea Inspecției Sociale
- Hotărârea Guvernului nr. 95/2014 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la procedura de acreditare a prestatorilor de servicii sociale
- Hotărârea Guvernului nr. 1263/2016 cu privire la aprobarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea Agenției Naționale Asistență Socială, a structurii și efectivului-limită ale acesteia
- Hotărârea Guvernului nr. 266/2016 cu privire la lista serviciilor publice desconcentrate administrate în mod direct/din subordinea ministerelor și altor autorități administrative centrale
- Hotărârea Guvernului nr.38/2019 pentru aprobarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea Sistemului de instruire inițială și continuă a personalului din domeniul asistenței sociale
- Hotărârea Guvernului nr.149/2021 cu privire la organizarea și funcționarea Ministerului Muncii și Protecției Sociale.

Subsidiar, MMPS va elabora hotărâri de Guvern care vor reglementa aspecte distincte ale reformei.

b) Indicați clar indicatorii de performanță în baza cărora se va efectua monitorizarea

Monitorizarea implementării reformei se va face în baza următorilor indicatori de performanță:

- 1) Nr. de ATAS create și funcționale
- 2) Ponderea unităților ocupate în cadrul ATAS în total alocate
- 3) Nr. de planuri strategice de dezvoltare a serviciilor sociale elaborate la nivel regional
- 4) Nr. de planuri de investiții în servicii sociale elaborate la nivel regional
- 5) Nr. și ponderea serviciilor sociale conforme cu standardele minime de calitate
- 6) Nomenclatorul și clasificarea serviciilor sociale actualizate
- 7) Cadrul de management al performanței implementat în sistemul de asistență socială
- 8) Nr. de programe de formare continuă acreditate
- 9) Nr. și ponderea angajaților care au urmat programe de formare continuă acreditate
- 10) Sistemul Informațional Automatizat Asistență Socială (SIAAS) modernizat

- 11) Nr. de accesări a platformei unice ajutor.gov.md
- 12) Registru unic al beneficiarilor de asistență socială dezvoltat
- 13) Nr. de plângeri și sesizări din partea cetățenilor referitoare la accesul la servicii și prestații de asistență socială
- 14) Indicele de performanță al STAS, dezagregat pe STAS și domenii de performanță (acces servicii, calitate servicii, resurse umane, cost-eficacitate)

c) Identificați peste cât timp vor fi resimțite impacturile estimate și este necesară evaluarea performanței actului normativ propus. Explicați cum va fi monitorizată și evaluată opțiunea

Primele impacturi vor fi resimțite în anul 2024 când:

- sistemul de prestații sociale va fi coerent și ancorat la necesitățile grupurilor vulnerabile;
- mecanismul de finanțare va asigura realizarea planurilor de investiții și bugetare bazată pe performanță;
- standardele minime de calitate și cost vor fi adoptate pentru aproximativ 70% din servicii;
- mecanismul de management al calității și cadrul de management al performanței bazat pe rezultate vor fi implementate în sistem;
- mecanismul de salarizare a personalului din domeniul asistenței sociale bazat pe calificare și performanță va fi implementat;
- personalul din domeniu va beneficia de formare profesională continuă în cadrul programelor acreditate;
- sistemele informaționale vor fi dezvoltate sau modernizate, după caz, și integrate pentru a permite monitorizarea serviciilor/prestațiilor sociale, identificarea dezechilibrelor din teritoriu și sporirea accesului la ajutoare oferite de stat;
- platforma unică de acces a ajutoarelor sociale și a compensațiilor pentru cetățeni va fi dezvoltată;
- Inspectoratul Social de Stat va dispune de resurse și pârghii pentru combaterea fraudei în acordarea prestațiilor de asistență socială.

Către anul 2026, impacturile reformei vor consta în:

- rată a sărăciei populației vulnerabile redusă prin eficientizarea serviciilor și prestațiilor sociale;
- acces sporit la servicii sociale de calitate pentru populația vulnerabilă;
- resurse umane suficiente, motivate și capabile să ofere prestații și servicii sociale de calitate populației eligibile;
- sistem de asistență socială digitalizat.

Monitorizarea implementării reformei se va realiza de către MMPS în baza indicatorilor de performanță și a unui instrument online de monitorizare. Ministerul va prezenta rapoarte trimestriale și anuale Parlamentului și Guvernului Republicii Moldova.

Evaluarea performanței reformei se va realiza în două etape: în anul 2025, la finalizarea primei etape a reformei (2023-2024) și în anul 2027, la finalizarea celei de a doua etape (2025-2026). Evaluarea se va realiza în baza Ghidului metodologic pentru evaluarea intermediară și ex-post a politicilor publice, prin implicarea partenerilor de dezvoltare, a reprezentanților societății civile, mediului academic și a altor părți interesate.

6. Consultarea

a) Identificați principalele părți (grupuri) interesate în intervenția propusă

Cele mai importante părți interesate în realizarea intervenției propuse sunt:

- a. populația Republicii Moldova** din perspectiva sporirii accesului la servicii sociale și prestații de asistență socială care să contribuie la depășirea situației de vulnerabilitate socio-economică;
- b. Guvernul Republicii Moldova** din perspectiva realizării sarcinii de asigurare a bunăstării populației, dezvoltare a sistemului de asistență socială și realizare a angajamentelor internaționale asumate;
- c. Ministerul Muncii și Protecției Sociale** în calitate de autoritate publică centrală responsabilă pentru elaborarea politicilor în domeniul protecției sociale;
- d. personalul din sistemul de asistență socială** din perspectiva profesionalizării acestuia, sporirii eficienței activității profesionale și prestigiului profesiei;
- e. partenerii de dezvoltare și organizațiile societății civile** din perspectiva investiției acestora în eficientizarea sistemului de asistență socială și țintirea populației vulnerabile.

b) Explicați succint cum (prin ce metode) s-a asigurat consultarea adecvată a părților

Conceptul de reformă în domeniul asistenței sociale a fost lansat în data de 27.03.2023 și plasat pe pagina web a MMPS (<https://restart.gov.md/>). Consultarea publică s-a realizat în cadrul a 6 ședințe. Principalele părți consultate au fost:

- STAS și asistenții sociali comunitari (06.04.2023 și 21.04.2023);
- donatorii și partenerii de dezvoltare (05.04.2023);
- reprezentanții societății civile (30.03.2023);
- reprezentanții autorităților publice locale și ai Congresului Autorităților Publice Locale (04.04.2023 și 05.04.2023).

Informațiile au fost plasate pe pagina web a MMPS, astfel:

<https://social.gov.md/comunicare/comunicate/toti-asistentii-sociali-comunitari-din-tara-au-participat-la-consultarile-publice-organizate-de-minister-pe-marginea-reformei-asistentei-sociale/>

<https://social.gov.md/comunicare/reforma-asistentei-sociale-consultata-si-cu-directiile-de-asistenta-sociala/>

<https://social.gov.md/comunicare/comunicate/donatorii-si-partenerii-de-dezvoltate-familiarizati-cu-conceptul-reformei-sistemului-de-asistenta-sociala/>

<https://social.gov.md/comunicare/reprezentantii-congresului-autoritatilor-locale-din-moldova-au-fost-consultati-asupra-conceptului-reformei-asistentei-sociale-restart/>

<https://social.gov.md/comunicare/comunicate/consultari-publice-privind-conceptul-reformei-sistemului-de-asistenta-sociala-restart/>

<https://social.gov.md/comunicare/ministerul-muncii-si-protectiei-sociale-a-lansat-reforma-sistemului-de-asistenta-sociala-restart/>

Potrivit prevederilor art. 32 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative și în conformitate cu procedurile stabilite de Regulamentul Guvernului, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 610/2018, proiectul și analiza de impact urmează a fi transmise pentru examinare în cadrul Ședinței Secretarilor generali de stat, cu scopul înregistrării oficiale a proiectului la Cancelaria de Stat și, în cazul susținerii, lansării în avizări și consultări publice oficiale, în conformitate cu prevederile art. 32 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative și Regulamentul Guvernului, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 610/2018.

Proiectul și analiza de impact urmează a fi lansate în consultări publice, publicate pe portalul particip.gov.md, inclusiv consultate suplimentar în cadrul ședințelor cu autoritățile ce vor fi vizate de proiectul propus, în scopul respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional.

c) Expuneți succint poziția fiecărei entități consultate față de documentul de analiză a impactului și/sau intervenția propusă (se expune poziția a cel puțin unui exponent din fiecare grup de interese identificat)

Până la etapa elaborării prezentului document, părțile implicate susțin nevoia reformării sistemului de asistență socială pentru eficientizarea măsurilor și dezvoltarea echitabilă a serviciilor sociale în bază de evidențe.

Tabel pentru identificarea impacturilor

Categorii de impact	Punctaj atribuit		
	<i>Opțiunea propusă</i>	<i>Opțiunea alternativă</i>	<i>Opțiunea alternativă</i>
Economic			
costurile desfășurării afacerilor	0		
povara administrativă	+2		
fluxurile comerciale și investiționale	0		
competitivitatea afacerilor	0		
activitatea diferitor categorii de întreprinderi mici și mijlocii	0		
concurența pe piață	0		
activitatea de inovare și cercetare	+3		
veniturile și cheltuielile publice	-1		
cadrul instituțional al autorităților publice	+3		
alegerea, calitatea și prețurile pentru consumatori	0		
bunăstarea gospodăriilor casnice și a cetățenilor	+3		
situația social-economică în anumite regiuni	+1		
situația macroeconomică	+1		
alte aspecte economice	0		
gradul de ocupare a forței de muncă	+2		
nivelul de salarizare	+2		
condițiile și organizarea muncii	+2		
sănătatea și securitatea muncii	0		
formarea profesională	+3		
inegalitatea și distribuția veniturilor	+1		
nivelul veniturilor populației	+2		
nivelul sărăciei	+2		
accesul la bunuri și servicii de bază, în special pentru persoanele social-vulnerabile	+3		

diversitatea culturală și lingvistică	0		
partidele politice și organizațiile civice	0		
sănătatea publică, inclusiv mortalitatea și morbiditatea	+1		
modul sănătos de viață al populației	+1		
nivelul criminalității și securității publice	0		
accesul și calitatea serviciilor de protecție socială	+3		
accesul și calitatea serviciilor educaționale	+1		
accesul și calitatea serviciilor medicale	0		
accesul și calitatea serviciilor publice administrative	0		
nivelul și calitatea educației populației	+1		
conservarea patrimoniului cultural	0		
accesul populației la resurse culturale și participarea în manifestații culturale	0		
accesul și participarea populației în activități sportive	0		
discriminarea	+2		
alte aspecte sociale	0		
De mediu			
clima, inclusiv emisiile gazelor cu efect de seră și celor care afectează stratul de ozon	0		
calitatea aerului	0		
calitatea și cantitatea apei și resurselor acvatice, inclusiv a apei potabile și de alt gen	0		
biodiversitatea	0		
flora	0		
fauna	0		
peisajele naturale	0		
starea și resursele solului	0		
producerea și reciclarea deșeurilor	0		
utilizarea eficientă a resurselor regenerabile și neregenerabile	0		
consumul și producția durabilă	0		

intensitatea energetică	0		
eficiența și performanța energetică	0		
bunăstarea animalelor	0		
riscuri majore pentru mediu (incendii, explozii, accidente etc.)	0		
utilizarea terenurilor	0		
alte aspecte de mediu	0		

Tabelul se completează cu note de la -3 la +3, în drept cu fiecare categorie de impact, pentru fiecare opțiune analizată, unde variația între -3 și -1 reprezintă impacturi negative (costuri), iar variația între 1 și 3 – impacturi pozitive (beneficii) pentru categoriile de impact analizate. Nota 0 reprezintă lipsa impacturilor. Valoarea acordată corespunde cu intensitatea impactului (1 – minor, 2 – mediu, 3 – major) față de situația din opțiunea „a nu face nimic”, în comparație cu situația din alte opțiuni și alte categorii de impact. Impacturile identificate prin acest tabel se descriu pe larg, cu argumentarea punctajului acordat, inclusiv prin date cuantificate, în compartimentul 4 din Formular, lit.b¹) și, după caz, b²), privind analiza impacturilor opțiunilor.

Anexa 2. Conceptul reformei
 Anexa 3. Tabel comparativ
 Anexa 4. Costurile estimate ale reformei

Secretar General

Digitally signed by Iacub Alexandru
 Date: 2023.07.18 22:09:10 EEST
 Reason: MoldSign Signature
 Location: Moldova

Alexandru IACUB